

Onderwerp oud en nieuw in de binnenstad, vuurwerk vrij

Steller F.C. Wortelboer

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 99 Bijlage(n)

Ons kenmerk 6520125

Datum 30-08-2017 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

In de raadscommissie d.d. 1 februari 2017 hebben we met u gesproken over het verloop van oud en nieuw en de vuurwerk vrije zones. We hebben u toegezegd om met hulpverleners op een rij te zetten wat een plaatselijk verbod op vuurwerk in de binnenstad zou betekenen. Daarbij hebben we ook gekeken naar de landelijke ontwikkelingen.

Aantal geregistreerde vuurwerk gerelateerde meldingen en vuurwerk vrije zones

In de periode december 2016 tot begin januari 2017 zijn voor de hele stad in totaal 250 vuurwerk gerelateerde meldingen geregistreerd: bij de politie zijn 210 meldingen binnengekomen en bij Meldpunt Overlast en Zorg (MOZ) 40 meldingen. De meldingen hebben betrekking op overlast van geluid, vuurwerk afstekende jongeren, vernielingen. Het merendeel van de meldingen wordt gedaan in aanloop naar oud en nieuw.

In verhouding tot andere delen van de stad zijn voor de binnenstad relatief weinig meldingen gedaan, in totaal 18: 13 meldingen bij de politie en 5 meldingen bij MOZ.

Het afgelopen jaar waren er 7 vuurwerk vrije zones in de stad. Voor het toezicht op de vuurwerk vrije zones werden 4 Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's) en 20 beveiligers ingezet. In deze zones is het rustig gebleven.

Landelijke ontwikkelingen en ervaringen

Landelijk komt er geleidelijk aan een discussie op gang rondom oud en nieuw en het afsteken van vuurwerk. De Rijksoverheid heeft de afsteektijden

van vuurwerk inmiddels beperkt, op oudejaarsdag tussen 18.00 uur en 2.00 uur mag vuurwerk worden afgestoken. Vanwege een groeiende intolerantie van burgers ten aanzien van het afsteken van vuurwerk worden er in het land steeds meer vuurwerkvrije zones ingesteld. De meningen over een verbod of beperking van het afsteken van vuurwerk zijn verdeeld. Een deel van de burgers is voor een verbod op vuurwerk, een deel vindt juist dat vuurwerk een traditie is die je niet moet afpakken.

Het afgelopen jaar waren er 77 gemeenten die een of meerdere vuurwerkvrije zones hadden ingesteld. Doorgaans waren deze zones ingesteld rondom verpleeg- en verzorgingshuizen, ziekenhuizen, kinderboerderijen en begraafplaatsen. Uit enquêtes blijkt dat burgers begrip kunnen opbrengen voor deze specifieke locaties. Het toezicht en/of de handhaving van deze vuurwerkvrije zones wordt doorgaans gedaan door BOA's. Er zijn gemeenten die weinig handhaving hierop inzetten, met als reden dat dit veel geld en capaciteit vraagt. Handhaving blijkt lastig, ook in combinatie met gebruikmaking van een vuurwerkdetectiesysteem. Zo'n detectiesysteem bestrijkt een beperkt gebied, de knallen worden geregistreerd. Maar in de praktijk blijkt het lastig om op het juiste moment met de handhavers op de overlastplek te zijn. Het systeem heeft nauwelijks tot extra aanhoudingen geleid, zo is de ervaring van een aantal gemeenten.

De capaciteit voor handhaving is juist op oudjaarsnacht nodig op andere zaken die in het kader van de openbare orde en veiligheid om prioriteit vragen. Handhaving is hooguit mogelijk bij excessen. Daarom zijn er gemeenten die meer inzetten op begrip en acceptatie en een appèl doen op verantwoordelijkheid van de burger, juist in situaties waarin al een aantal jaren een vuurwerkvrije zone is ingesteld. Zo heeft de gemeente Tilburg het afgelopen jaar een aantal gebieden als een 'vrijwillige vuurwerkvrije zone' aangewezen en werd de burger om begrip gevraagd om in de directe omgeving geen vuurwerk af te steken (communicatiecampagne met als motto 'hier liever niet').

Een aantal gemeenten heeft de binnenstad als vuurwerkvrije zone aangemerkt. In een enkele situatie wordt de burger een alternatief geboden met een vuurwerkshow, soms ook als aanvulling op een wintermarkt of winterkermis. Een aantal steden zoekt de samenwerking met ondernemers om oud en nieuw tot een feest te maken in de binnenstad. Het afgelopen jaar waren er 7 gemeenten die een vuurwerkshow hadden georganiseerd. Gemeenten worstelen met draagvlak en een cultuuromslag rondom een vuurwerkverbod en het kostenaspect van een vuurwerkshow.

Dit voorjaar is de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) een onderzoek gestart naar de veiligheidsrisico's tijdens de jaarwisseling. Het onderzoek richt zich op de aard en omvang van de problemen tijdens de jaarwisseling door vuurwerk, verstoring van de openbare orde en geweld tegen hulpverleners.

Oud en nieuw in de binnenstad

Sinds oud en nieuw 2011/2012 wordt er een aftelmoment georganiseerd op de Grote markt. Dit aftelmoment heeft tot doel om een goede sfeer te creëren rond middernacht, waarna het uitgaanspubliek de horeca ingaat. Het bezoekersaantal bereikte het afgelopen jaar een kritische grens. Er was weinig ruimte op de Grote markt vanwege een ijsbaan. Tijdens het aftelmoment werd er in het publiek door enkele mensen vuurwerk afgestoken, dit was risicovol. De veranderende maatschappelijke context, de kritische grens die lijkt te zijn bereikt met het aftelmoment en de vraag van de raadscommissie met betrekking tot haalbaarheid van een vuurwerkvrije binnenstad vormen aanleiding om na te denken over hoe we de komende jaren oud en nieuw in de binnenstad willen gaan vieren.

Het college heeft besloten om voor dit jaar het aftelmoment te continueren. We verplaatsen het aftelmoment naar de locatie Vismarkt zodat we meer ruimte hebben. Naar verwachting zal eind dit jaar de uitkomst van het onderzoek van de Onderzoeksraad voor Veiligheid gepubliceerd worden. Zodra deze uitkomsten bekend zijn zullen we deze meenemen in de discussie rondom vuurwerk en hoe we de komende jaren oud en nieuw in de binnenstad willen gaan vieren.

Vuurwerkvrije binnenstad, de haalbaarheid

Groningen kenmerkt zich als een binnenstad met een groot uitgaansgebied met een grote aantrekkingskracht op de regio. In de binnenstad wonen vele studenten, maar er is ook een aantal woonstraten met gemengde bewoning. Veel studenten zijn op oudjaarsnacht in de binnenstad en steken vuurwerk af. Het uitgaanspubliek (horeca gerelateerd) steekt doorgaans weinig vuurwerk af. Er vindt controle op vuurwerk plaats bij toegang tot de horeca.

Uit een Stadspanelonderzoek en een enquête via facebook in het voorjaar van 2016 naar vuurwerkvrije zones, kwam duidelijk naar voren dat de meningen in het algemeen sterk verdeeld waren. Over de binnenstad als vuurwerkvrije zone waren de meningen ook verdeeld. Een deel van de respondenten zag het als een mogelijke locatie om een vuurwerkshow te organiseren of zagen de Vismarkt en Grote Markt juist als een locatie waar het afsteken van vuurwerk moest worden toegestaan wanneer het op andere locaties of in de hele gemeente verboden wordt.

Voor een vuurwerkvrije binnenstad zijn er 2 scenario's denkbaar:

- het gebied binnen de diepenring;
- beperken tot een aantal straten in het uitgaanscentrum en de locatie van het aftelmoment.

Voor het bepalen van het scenario is bepalend welk doel wordt gediend met het vuurwerkvrij maken en de capaciteit van toezicht en handhaving.

Volgens Stadstoezicht vraagt toezicht en handhaving binnen de gehele diepenring om een inzet van zo'n 60 BOA's/beveiligers, dat is fors voor wat betreft capaciteit en kosten. Ter vergelijking: Afgelopen jaar had de gemeente 7 vuurwerkvrije zones in de buitenwijken, er werd toezicht gehouden door 4 BOA's en 20 beveiligers, kosten € 13.500. Verder is gebleken dat er het afgelopen jaar weinig klachten gemeld zijn als het gaat om vuurwerkoverlast in de binnenstad.

Handhaven in een drukke binnenstad met uitgaanspubliek kan extra risico's met zich meebrengen bij personen die onder invloed zijn van alcohol of drugs: risico van agressie naar handhavers.

Alles overwegende kiezen we er voor om net als vorig jaar de 7 vuurwerkvrije zones in de buitenwijken te continueren. Daarnaast willen we een deel van de binnenstad als vuurwerkvrij aanmerken, namelijk een aantal straten in het uitgaanscentrum en de locatie van het aftelmoment. Voor toezicht en handhaving kiezen we er voor om te handhaven op excessen, vergelijkbaar met de handhaving van het verbod op meenemen van alcohol op Koningsdag.

De keuze voor het uitgaansgebied en locatie aftelmoment sluit aan bij ons uitgangspunt dat afsteken van vuurwerk niet past bij het bijeenkomen van een grote menigte. De insteek is dan de bescherming van bezoekers van het aftelmoment en de plekken waar veel mensen bijeen zijn in een paar straten in het uitgaansgebied. Te denken valt aan de Poelestraat, Peperstraat, Gelkingstraat, Grote markt, Vismarkt. Voor wat betreft toezicht en handhaving is dit gebied meer behapbaar, waarbij de realiteit nog steeds zal zijn dat vooral kan worden opgetreden tegen excessen. Daarbij wordt de insteek gekozen van vuurwerkontmoediging door middel van een beroep doen op verantwoordelijkheid en begrip, zoals in de gemeente Tilburg.

Hoe zal een vuurwerkverbod vallen bij het publiek in de binnenstad?

Een vuurwerkvrije binnenstad kan beleefd worden als een fikse inperking van een oude traditie en dat wordt (door een deel van de bevolking) gevoeld als morrelen aan een historisch recht. Handhaving kan dan tegenkrachten oproepen en risico's met zich meebrengen voor hulpverleners. We hebben immers te maken met uitgaanspubliek dat mogelijk onder invloed is. De gemeente kan er voor kiezen die inperking niet af te dwingen, maar een beroep te doen op de eigen/ gezamenlijke verantwoordelijkheid van burgers. Communicatie ziet deze maatregel ook als een publicitaire kans, het kan als een sympathiek verhaal gebracht worden. We willen namelijk een *gastvrije, maar ook veilige binnenstad* zijn.

De onderbouwing zal dan zijn:

De maatregel vuurwerkvrij wordt genomen met het oog op risico van openbare orde en veiligheid. De binnenstad is tijdens oud en nieuw een gebied met extra risico's, juist omdat er veel mensen naar de binnenstad trekken. De binnenstad vormt een risico vanwege de compacte bebouwing en

monumentale gebouwen. De bereikbaarheid voor hulpdiensten is lastig. Bij grote groepen mensen speelt extra waakzaamheid een rol: paniek, risico van vuurwerk in een menigte, latente angst voor een aanslag.

In de aanloop naar oud en nieuw kan de boodschap naar bezoekers aan de binnenstad bijvoorbeeld zijn:

Van harte welkom in de binnenstad met oud & nieuw, maar laat je vuurwerk liever thuis.

Uiteraard zal er aandacht zijn voor een gerichte communicatiecampagne waar diverse partijen een rol in kunnen spelen, juist ook als er een publiek debat ontstaat. Met een dergelijke boodschap zal naar verwachting ook de horeca en vuurwerkhandel er mee overweg kunnen. Wellicht willen ze zelfs meewerken met het verspreiden van de boodschap via diverse communicatie uitingen. Het effect zal dan veel groter zijn dan als de gemeente zelf moet vragen om terughoudend vuurwerkgebruik.

In de laatste dagen voor oud en nieuw gaat het vooral om communicatie op locatie, het vuurwerkvrije deel in de binnenstad. Dan gaat het om uitingen die de vuurwerkvrije zone markeren en tegelijkertijd de boodschap communiceren: hier liever geen vuurwerk. Daarbij is het van belang dat de uitingen er goed uitzien en het publiek aanspreken. Uiteraard wordt ook gebruik gemaakt van social media.

We willen het experiment aangaan en kijken hoe Stadgers reageren. We zullen monitoren, onder andere via social media, hoe de maatregel valt bij het grote publiek en desgewenst daar waar nodig de communicatie bijsturen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter den Oudsten', with a horizontal line underneath.

de burgemeester,
Peter den Oudsten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter Teesink', with a horizontal line underneath.

de secretaris,
Peter Teesink